

A dinamikus családterápia

Dr. Komlósi Piroska
Károli Gáspár Református Egyetem,
docens
Bethesda Gyermekkorház,
családterapeuta

Főbb képviselői

- Ackerman, Böszörményi-Nagy, Framo, Stierlin, Scharff-ék, Slipp,
- **A család normális működéséről:**
Érett szülői személyiségek kapcsolati percepcióját nem torzítja a múlt.
- **A diszfunkciók:** A származási családból hozott megoldatlan konfliktusok és veszteségek miatt.

Terápiás céljaik

- Insight a származási családból hozottakra
- A családi projekciós folyamatok feldolgozása
- Kapcsolatok rekonstrukciója ill. felépítése
- Egyéni és családi növekedés

A pszichoanalitikus szemlélet gyökerei

Freud, Sigmund: a *libido* ösztönenergia, amely kielégülést keresve megszáll valamilyen személyt, eszmét, tárgyat.

Fairbairn, Ronald: a libidoval együtt létező *dinamikus egó* a születéstől fogva külső személyhez kapcsolódna.

Célja nem az öröm megélése, hanem a külső „tárggyal” létesített kapcsolat.

A tárgykapcsolat-elmélet fogalmai

 Ego: mentális funkció, születéstől fogva tárolja és rendszerezi a külső és belső ingereket, asszimiláló (befogadó) és akkomodáló (hozzaigazító) módon.

A külső tárgyat megszállja a dinamikus ego és bevetíti, ezáltal kontrollálja.

A hasítással és elfojtással védi magát.

 Self (én magam): az önmagára vonatkozó érzések, tudás, fantázia, amely mindig egy tárgy felé irányul.

 Tárgy:

- *Külső*, amelyet érzelmi energiával megszáll (szeretettel v. gyűlölettel)
- *Belső*, a külső tárgy belül kialakult, reprezentációja, amely tudattalan

 Self-tárgy-ként kapcsolódik össze, mint belső séma

A tárgykapcsolat-elmélet I.

- **Fairbairn, Ronald:** a freudi „ösztön-kielégítés” helyett a kielégítő (tárgy)kapcsolatok alakításában látta a pszichikus fejlődés célját.
- **Dicks, D.:** a párválasztásban a saját hiányzó részek pótlásaként észleljük a másikat és a múltból hozott és ható (patogén?) introjektumok vetülnek a jelenbeli kapcsolatokra(társként és szülőként!)

Melanie Klein:

A tudattalan fantáziák az ösztönök mentális vonatkozásai, a külső világot a belső valósághoz torzítva jelenítik meg, s áttehetőek egyik személyről egy másikra, de a külső személlyel való interakcióban (áttétel-viszontáttétel) módosulnak.

 A projektív identifikáció (kivetítő azonosulás) :a self vagy a belső tárgy egy aspektusa lehasítódik és kivetítődik egy külső tárgyra. Ezt a kivetített részt vagy idegennek érzi magától, vagy a tárgyat ezzel azonosnak érzi, s így identifikálja, a kontrollja alatt sajátjának érzi.

A projektív identifikációról...

- **Holding** (*Winnicott*): gondoskodó külső megtartás, állandóságot ad,
- **Containment** (*Bion*) a kivetített befogadása és tartalmazás, majd átdolgozva visszavetítése.
- **Projektív identifikáció** (*Ogden*) intra- és interakciós folyamat: kivetít, befogad, visszavetít.

Winnicott, Donald

- Pszichoszomatikus partnerkapcsolat
- Születés utáni napokban az anyacsecsemő kapcsolat az anya elmélyedt anyai elfoglaltsága (primary maternal preoccupation) jellemzi.
- „Elég jó anya”: intenzív odafigyelés és csecsemő igényeihez alkalmazkodás.

Visszatükrözés: (mirroring)

A csecsemő az anya arcának tükreben találja meg önazonosságát (selfjét).

 Átmeneti (köztes) tér:a fejlődéshez kell, hogy önbizalommal találkozzon a külvilággal és azt aktívan, kreatívan a magáévá tegye, ill. annak részévé váljon.

 Átmeneti tárgy: az anya biztonságot adó jelenlétét jelképezi, de önmagát is belevetíti, s azt tehet vele, amit akar.

 A játék: az átmeneti térben zajlik, ahol a tárgyakat a saját irányítása alá vonja, megéli, hogy ő rendelkezik velük, mentesen szabályoktól, de a megtartó légkörben.

- **Az egyedüllét képessége:** a nyugodt együttlétben megélt önállóság.
- **A hamis self:** a nem elég jó, a saját igényei szerint gondozó anyához állandóan alkalmazkodni kényszerülő csecsemőben az egyéni indíttatásai helyett egy **alkalmazkodó hamis én** szerveződik.

A tárgykapcsolat-elmélet II.

Mahler, M.: a személyiségefejlődés fázisai

Autizmus , 0-2 hónap

■ Szimbiózis , 2-6 hónap

■ Szeparáció és individualizáció:6-24 hónap

Differenciáció alfázis ,6- 10 hónap

Gyakorló alfázis , 10-16 hónap

Újraközeledési alfázis,16-24 hónap

■ Tárgykonstancia kifejlődése, 24–36 hónap

Ezeket újraéljük a párkapcsolatban!!!

A párkapcsolat fázisai 1. (Bader-Pearson)

Szimbiózis (S)

MI

A szerelem állapota – kötődés, kölcsönösség, érzelmi táplálás, adás – kapás egyensúlya, hasonlóságok, egységek, párosság.

S-S elakadás:

Összemosódás: „Egyek vagyunk”

Ellenséges – függő: „Se vele – se nélküle”

A párkapcsolat fázisai 2.

Leválás (Differenciálódás) ÉN

A saját határok újrarendezése,
differenciálódás, ellentétes
vélemények, vitatkozás.

S-D elakadás: „**Ne hagyj cserben**”

D-D elakadás: „**Változni fogok, ha te
változol.**”

A párkapcsolat fázisai 3.

Gyakorlás (Praxis)

ŐK

A másiktól független aktivitások, kapcsolatok, hangsúly az autonómián, empátia helyett önzés.

S-P elakadás:

„Ne hagyj el! – Hagyj békén!”

P-P elakadás: „**Önmagam akarok**

lenni !”

A párkapcsolat fázisai 4.

Újraközeledés (Return)

TE

A kapcsolat intimitásának és érzelmi tartalékainak keresése, egyezkedés, egyensúly az Én és a Mi között.

P-R elakadás:

„Fél lábbal kint – fél lábbal bent”

R-R elakadás: **„Útban hazafelé”**

A párkapcsolat fázisai 5.

Érett párkapcsolat

MI

A határok rugalmasak de biztonságosak

Az intimitás kielégítő

A közelség-távolság szabályzása

rugalmasan működik.

A párterápia célkitűzése

- Az elakadás felismerése
- Az elakadás egyénben rejlő okainak megkeresése
- Az egyénben a fejlődési potenciálok felszabadítása
- A társban a megértő, elfogadó és támogató együttműködés kialakítása, mozgósítása az „együttfejlődéshez”

Kötődés-elméleti nézőpont I.

- A párkapcsolati kötődésben a gyermekkorból magunkkal hozott kötődési mintázatot ismételjük ...
- A társ érzelmi hozzáférhetőségének és reakcióinak a bejósolhatósága kell a biztonság és a bizalom érzéseihez.
- A párkapcsolat intenzív érzelmi hullámzásai mögött kötődési traumát lehet feltételezni.

Kötődés-elméleti nézőpont II.

Az Érzelem Fókuszú Párterápia:

(Johnson, S. és Greenberg, L.)

A párok a kapcsolat-, kötődés-hiányos állapotukban destruktív viselkedéssel védekeznek: elrejtik elsődleges érzelmeiket, „menekülnek”, míg a hozzá kapcsolódást keresők „üldözik”.

Az Érzelem Fókuszú Terápia

- A negatív viselkedési körök megbontását és helyette új kapcsolati minták felépítését 9 lépésben megtervezett módszerrel tudják elérni.
- Ebben a módszerben a kötődéselmélet ötvöződik a humanisztikus, a gestalt, a hiteles kommunikáció és a terápiás holding szemléleti elemeivel.

1.szakasz: Lecsillapítás

- Állapotfelmérés
- A negatív ciklus azonosítása
- A kötődéssel kapcsolatos érzelmek
- A problémák újrakeretezése a kötődési szükségletek fogalmaival.

2. szakasz: A kötődés újrastrukturálása

- Az egyéni szükségletek, félelmek, önképek feltárása
- Mindezek partner általi elfogadtatása
- A kölcsönös érzelmi bevonódás
strukturálása, - a kötődési
szükségletek kifejezésének
elősegítése

3. szakasz: Megerősítés

- Új megoldások keresése a kapcsolati (gyakorlati) problémákra.
- Új pozíciók / új ciklusok – új történetek írása – problémákról és megoldásokról.

Javasolt szakirodalom

Hamilton, N.G.: Tárgykapcsolatelmélet a gyakorlatban, Animula, 1997.

Székely Ilona: Tárgykapcsolatelmélet a családterápiában, Animula, 2003.

Siegal, J.: A bizalom helyreállítása.
Animula, 2004.

Goldenberg, H. és I.: Áttekintés a családról. Animula, 2008. II. 7. fejezet.

Johnson, Sue : Ölelj át! Park K. 2010.

Köszönöm a figyelmet!

